

Naturbasert erosjonssikring av bekkekant i Gjødingelva

Miljødirektoratet- Nasjonalt seminar om restaurering av vassdrag og våtmarker 23. oktober 2024 - Anja Celine Winger

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Foto Estrella Fernandez

Foto Dominika Krzeminska

Foto Erling Fløystad

FNs definisjon av Naturbaserte løsninger

«naturbaserte løsninger er tiltak for å beskytte, bevare og restaurere, og på en bærekraftig måte bruke og forvalte, naturlige eller modifiserte økosystemer på land, i ferskvann, langs kysten og i havet, som på en effektiv og tilpasset måte håndterer sosiale, økonomiske og miljømessige utfordringer og samtidig er til beste for menneskers livskvalitet, økosystemtjenester, økosystemenes motstandsdyktighet og naturmangfoldet» (hentet fra St.Meld 26 (2022-2023)).

Hvorfor erosjonssikre?

Fra Store norske leksikon

En naturlig meandrerende elv

En (mulig meandrerende) elv
med utnyttede arealer langs
bredden

2012 – 2017. Nye E18. Hobøl kommune, Østfold.
Foto: Oskar Puschmann / NIBIO.

Pilot N4S (enforced) en NBL pilot

Tre hovedmål

1. Utprøving av metode
2. Overvåke effekter
3. Beskrive prosessen

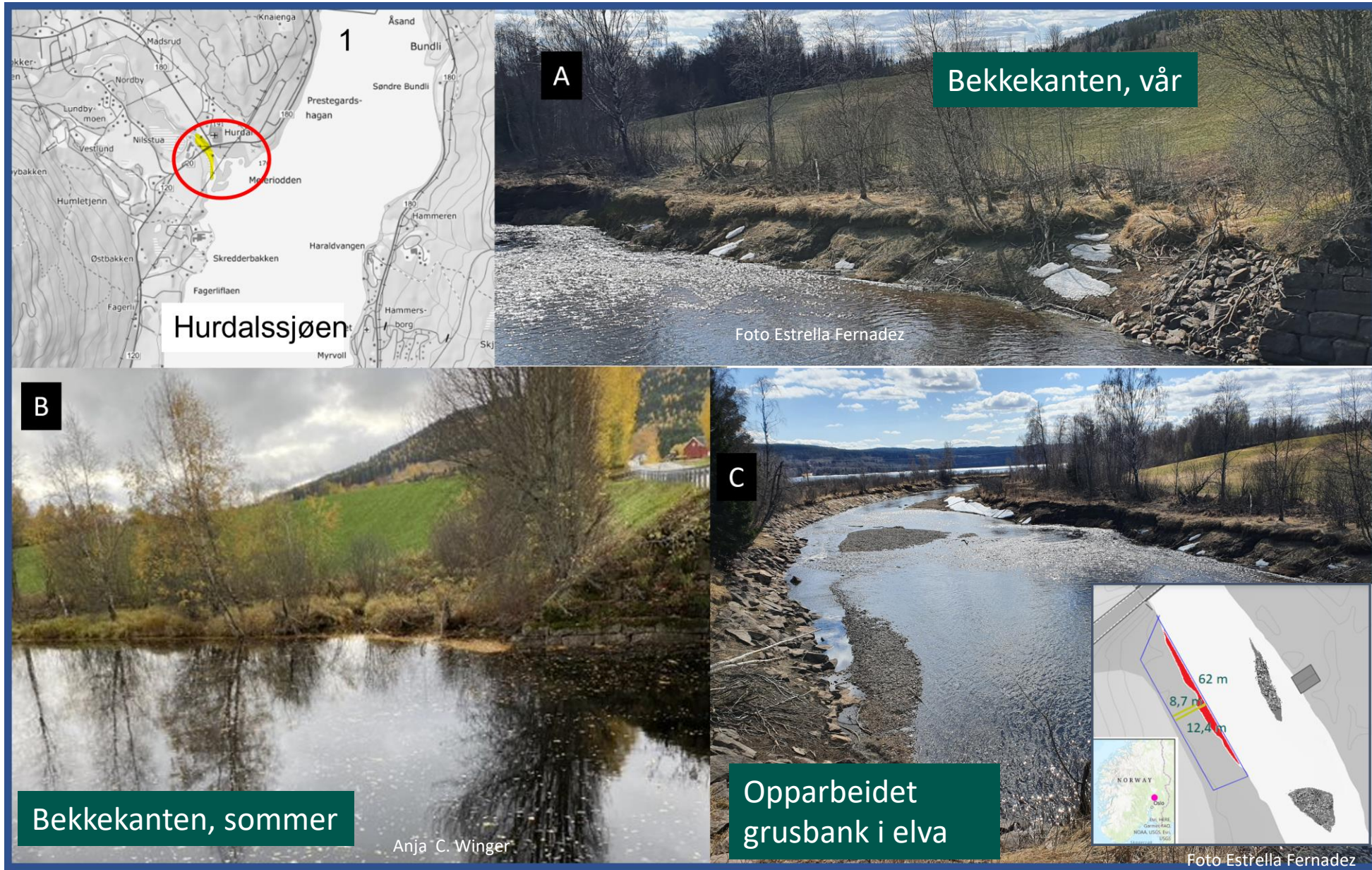
Tre pilotområder

1. **Gjødingelva – Hurdal - Er gjennomført**
2. Fossåa – Lillestrøm – Er i prosess
3. Ulvedalsbekken – Lillestrøm – Er i prosess

Pilot nr 1 Gjødingelva

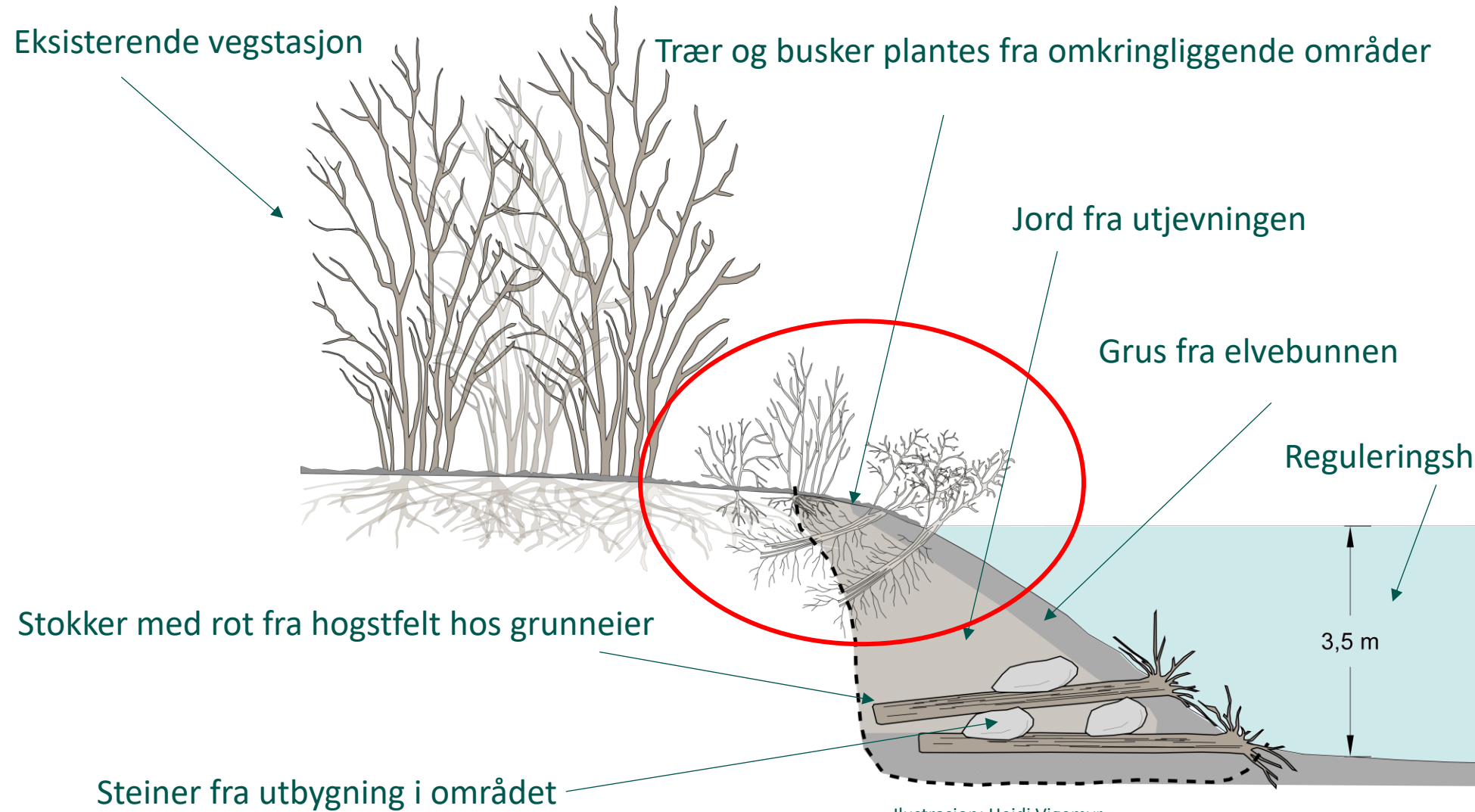
Erosjonsutsatt
strekning
nederst i elva

Motsatt
elvbredd
erosjonssikret
med stein

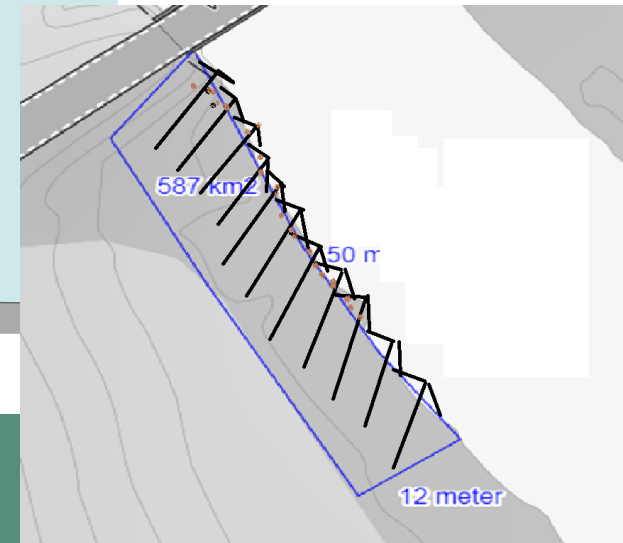

Utprøving av rotstokker

- **Hydrologi** – bremser vannet inn mot bekkekanten
- **Sedimenttransport:** Varierer bunnsubstrat og forflytning av sedimenter
- **Biologi:** Forbedrer leveområder for planter og dyr på land og i vann
- **Agronomi:** Hindrer avrenning av jord

Illustrasjon: Heidi Vigemyr

Utprøving av rotstokker

Utjevning og klargjøring

Rotstokk på vei ned

Første to lag på plass

Utprøving av rotstokker

Overvåkning med Timelaps-kamera

Snurr film

Under konstruksjon

Photo: A.Winger

Photo: A.Winger

Photo: A.Winger

1. Mai 2023

TLC200 PRO 2023/05/01 05:00:12

September 2023

TLC200 PRO 2023/09/06 09:00:14

1. Mai 2024

TLC200 PRO 2024/05/01 05:00:12

September 2024

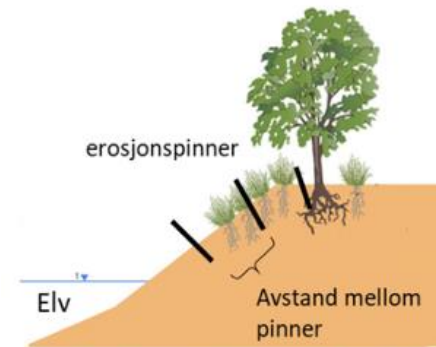
TLC200 PRO 2024/09/29 09:00:14

Sett inn film

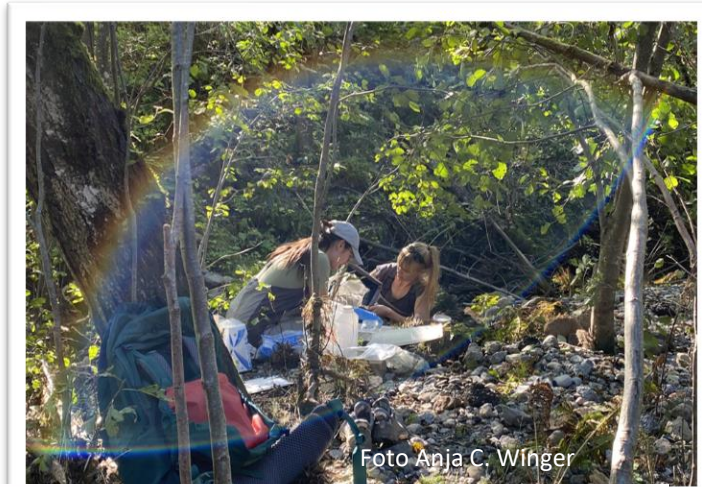
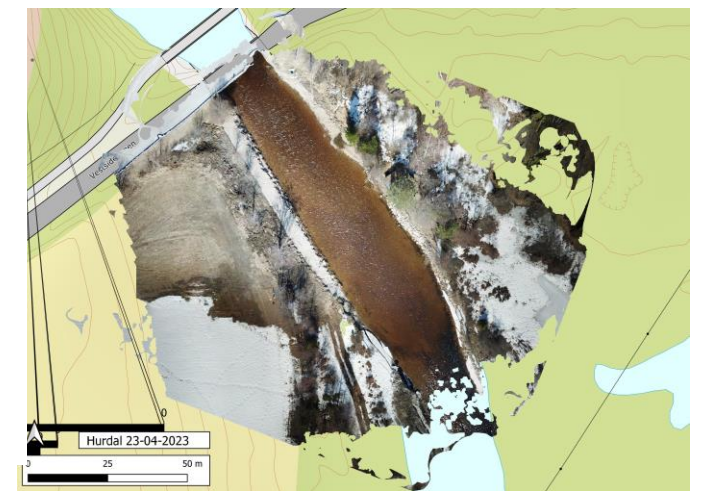
Overvåkning av pilotene:

Stabilitet:

- a) Benyttet drone (DEM) og time-laps bilder ✓
- b) Erosjonspinner med GPS
- c) Grunnvannsrør (piezometers)
- d) Skjærstyrke

Figur 9. Prinsippsskisse av undersøkelser i elvekanterosjon.

Økologi:

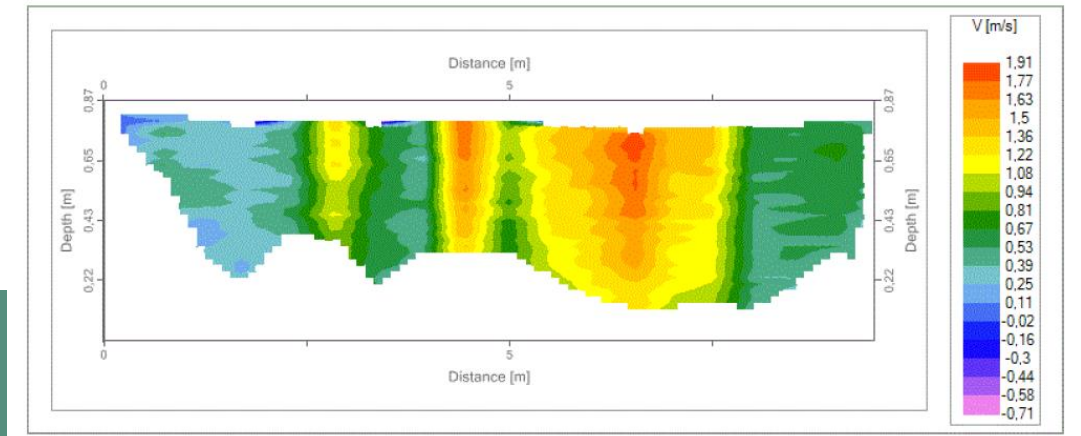
- a) Bunndyr og begroing ✓
- b) El-fiske (nytt diskuteres)
- c) Beplanting etter tiltak ✓

Vannkjemi:

Loggere i byggefasen og en tid etter i pilot 2 og 3.

Hydrologi:

Målinger med Hydroprofiler i pilot 2 og 3.

Foreløpige resultater Gjødingelva

Stabilitet:

Konstruksjonen har sunket noe sammen

Biologisk mangfold:

Nedgang i antall tovinger (*Chironomider*)

Økning i antall taxa mest i pkt C, inkl. 1 fiskeegg

Planting av stiklinger/trær:

Ca 50% overlevelse - usikkert

Prøvetagning 2023, før tiltak, pkt. A

Måling	1	2	3	4	5	6	Gj. snitt
2023 (cm)	0	0	0	0	0	0	0
	15	32	44	30	35	70	37,7

Følges opp våren 2025

Gjødingelva					
	2023 A	Sum 2024	B	C	D
Biller	1	0			
Tovinger	201	39		32	7
Døgnfluer	6	15	4	7	4
Snegl	1	0			
Steinfluer	6	5	1	3	1
Vårfluer	1	1		1	
Øvrige	4	11		7	4
Tot ind.	220	71	5	50	16

Materialene

Dersom dette er en god metode

- Store trær med røtter, minst 3 m i diameter.
- Hvor bør de hentes fra?
- Rydning av tomter?

Oppsummering

Lovende metode så langt

En rapport utgitt.
Kunnskapssammenstilling

En rapport om metoden kommer i
løpet av året

[NIBIO RAPPORT 2024 10 113.pdf](#)

Et samarbeid mellom forvaltning og forskning

Hurdal
Nannestad
Eidsvoll
Ullensaker
Nes
Gjerdrum
Nittedal
Rælingen
Indre Østfold
Lillestrøm

Gjør som beveren, bruk tømmer

Gjennomføringen av tiltaket er finansiert over Hurdal kommunes SMIL midler, Huvo og Viken fylkeskommune. Takk til Grønvold bygg, Cbec og Salix

Anja Celine Winger Mail: anja.winger@nibio.no

Se også: <https://networknature.eu/video-pilot-projects-nordics>

NIBIO

NORWEGIAN INSTITUTE OF
BIOECONOMY RESEARCH

NIBIO_no

NIBIO.no

NIBIO_no

www.nibio.no/en

